

Kenmerk: 392053/392056

Aan het algemeen bestuur

Datum: 8 juli 2026

AB-voorstel Voorjaarsnota 2027-2032

Voorstel

1. In te stemmen met de voorliggende Voorjaarsnota 2027-2032 en continuering koers transformatie en de bijbehorende Meerjarenbegroting 2027-2032
2. Te besluiten om op basis van deze Voorjaarsnota 2027-2032 binnen de huidige financiële beleidskaders de Beleidsbegroting 2027 op te stellen.
3. De volgende onderwerpen op te nemen op de strategische agenda van het algemeen bestuur:
 - Waterbeheerprogramma 6 (WBP6);
 - Hoogwaterbescherming;
 - Beleidsrijke wijzigingen Waterschapsverordening (Wsv); en
 - Droogteaanpak.

0. Korte samenvatting en leeswijzer

Het dagelijks bestuur (DB) biedt met de Voorjaarsnota 2027-2032 het algemeen bestuur (AB) inzicht in de noodzaak en mogelijkheden om bij te sturen op de ingezette beleidskoers transformatie. In deze Voorjaarsnota vinden uitsluitend bijstellingen en accentverschuivingen plaats, die noodzakelijk zijn door interne en externe ontwikkelingen, reeds vastgesteld beleid en relevante wetgeving. De voorjaarsnota geeft, naast inzicht in de verwachte exploitatie in 2027 en verder, ook inzicht in de investeringen de komende jaren.

Leeswijzer

Voor de voorjaarsnota zijn 2 documenten bijgevoegd:

- Voorjaarsnota 2027-2032 op hoofdlijnen
- Voorjaarsnota 2027-2032 nadere toelichting

Geadviseerd wordt om na het AB voorstel de voorjaarsnota 2027-2032 op hoofdlijnen door te nemen. Hierin zijn de bestuurlijk relevante onderwerpen opgenomen. De voorjaarsnota 2027-2032 geeft op de onderwerpen een nadere toelichting.

Tevens is de kopie waterbrief van de inzichten vanuit de Taskforce toegevoegd.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De Voorjaarsnota en Beleidsbegroting zijn twee belangrijke momenten waarop het bestuur kan bijsturen in de P&C cyclus. De Voorjaarsnota wordt jaarlijks opgesteld, om de strategie tijdig bij de te kunnen stellen aan de hand van de voortgang en in- en externe ontwikkelingen. De jaarlijkse P&C cyclus geeft ruimte om bij te sturen waar nodig en om te borgen dat de afgesproken doelen worden gerealiseerd. Tevens is het mogelijk om te anticiperen op veranderingen in de omgeving zodat het waterschap wendbaar en flexibel is. Het AB kan zo de meest recente ontwikkelingen meenemen en zijn kaderstellende en sturende rol vervullen en waar nodig bijstellen.

1.2 Beleidscontext/Historie

Tijdslijn beleidskader en besluiten 2021–2026

2. Doel/meetbaar effect

De Voorjaarsnota biedt de mogelijkheid om de voortgang op de doelen bij te sturen.

3. Uitwerking van het voorstel

3.1. Inhoud en argumenten

Beslispunt 1:

In te stemmen met de voorliggende Voorjaarsnota 2027-2032 en continuering koers transformatie en de bijbehorende Meerjarenbegroting 2027-2032;

Inhoud Voorjaarsnota 2027-2032

Koersvast voorwaarts met de watertransitie

Keuze transformatie

De Voorjaarsnota geeft een totaalbeeld van de koers in de periode 2027-2032. De ontwikkelingen van het afgelopen jaar bevestigen dat het werkveld van het waterschap structureel complexer, dynamischer en minder voorspelbaar wordt. Opgaven rond water, natuur, landbouw, stedelijke ontwikkeling en economie stapelen zich op, terwijl Europese verplichtingen en maatschappelijke verwachtingen toenemen. In deze context is verdere optimalisatie binnen bestaande systemen niet toereikend. Met de Voorjaarsnota 2026–2032 heeft het AB daarom een expliciete en bewuste keuze gemaakt voor het *scenario Transformatie*. Deze keuze blijft richtinggevend en vraagt om onverminderde koersvastheid.

Koersvast

Doorgaan op de ingezette weg betekent daarmee dat het waterschap niet alleen stimuleert, maar ook duidelijke randvoorwaarden stelt en grenzen expliciteert. Het vergroten van de slagkracht vraagt om scherpere helder zijn over de richting waarin wordt gewerkt, over wat binnen die koers nog mogelijk is en over wat niet langer past.

Juist deze duidelijkheid is noodzakelijk om urgentie te creëren, verwachtingen te managen en voorspelbaarheid te bieden aan partners en maatschappelijke partijen. Koersvast handelen is daarmee geen optie maar een randvoorwaarde voor effectieve uitvoering, bestuurlijke geloofwaardigheid en het daadwerkelijk realiseren van de watertransitie.

Omslagpunt

In de Nota Handelingsperspectieven watertransitie (AB 15 februari 2023) is 2030 benoemd als omslagpunt. Het omslagpunt markeert een duidelijke periode die iedereen tijd geeft om bedrijfsvoering en planvorming aan te passen en instrumentarium te ontwikkelen. In de periode tot dat omslagpunt zetten we gerichte stimuleringsmaatregelen in om mensen, organisaties en bedrijven te ondersteunen om samen de transitie mogelijk te maken. Een aanpassing van het juridisch instrumentarium wordt voorbereid, zodat vanaf 2030 strakkere regelgeving van kracht wordt.

Accentverschuiving

In deze Voorjaarsnota wordt de koers niet heroverwogen, maar vinden noodzakelijke bijstellingen en verschuiving van accenten plaats naar aanleiding van interne en externe ontwikkelingen, reeds vastgesteld beleid en relevante wetgeving. Uitgangspunt blijven de wettelijke taken en verplichtingen van het waterschap, het Waterbeheerprogramma 5 en het Bestuursprogramma 2023-2027 'Water voor nu en later, voortvarend aan de slag met de watertransitie'.

Actieplan biodiversiteit

In de AB-vergadering van 25 maart 2026 heeft het AB het principebesluit genomen om het scenario 'Robuust' als uitgangspunt te hanteren voor de financiële uitwerking van het actieplan biodiversiteit. In het aangenomen amendement is besloten bij de financiële uitwerking tevens het scenario 'Basisplus' mee te nemen. Het DB heeft geconstateerd dat het verschil in beide scenario's, in de context van de voorjaarsnota, financieel niet onderscheidend is, omdat het gaat over € 215.000 ofwel 0,1% van de begroting.

Relatie voorjaarsnota en waterbeheerprogramma

Deze voorjaarsnota en de begroting 2027 zijn de laatste van het huidige bestuur. Daarnaast wordt er momenteel gewerkt aan de totstandkoming van het WBP6 dat in het najaar in concept aan het bestuur wordt aangeboden. De Voorjaarsnota gaat uit van de continuering van het scenario Transformatief op weg naar het nieuwe bestuur en het WBP6 en biedt een gedegen uitgangspositie voor de toekomst.

Taskforce

Op verzoek van het bestuur is onderzocht op welke wijze we transformatiever kunnen gaan werken, wat er anders zou kunnen en met welke activiteiten we kunnen stoppen. De opbrengst heeft als bouwsteen gefungeerd voor deze VJN2027 en is indien van toepassing bij de voorgestelde bijstellingen toegelicht (o.a. onderhoud watersysteem, versterking gebiedsgerichte aanpak, digitalisering). De volledige opbrengst wordt per waterbrief aangeboden aan het AB.

Belangrijkste bijstellingen

De belangrijkste bijstellingen in deze Voorjaarsnota betreffen:

Vanuit wetgeving of bestuurlijke toezeggingen:

- Onderhoud watersysteem
- Howabo en prioritaire keringen
- Uitvoering assetmanagementplannen
- Transformatieve scenario
- Weerbaarheid
- Gebiedsgerichte aanpak

Keuzes om financiële ruimte te creëren

- Temporisering stimuleringsregelingen

De financiële meerjarenontwikkeling is opgenomen onder punt 4.

Majeure projecten

In de Voorjaarsnota is een concept-voorstel opgenomen voor de als majeur aan te merken projecten.

Bij het vaststellen van de Beleidsbegroting 2027 neemt het AB een definitieve beslissing op de majeure projecten.

Handhaving huidige activerings- en waarderingsbeleid

In de voorliggende Voorjaarsnota is uitgegaan van het huidige activerings- en waarderingsbeleid. Voor de immateriële vaste activa geldt hierbij dat bij de resultaatbestemming 2025 is gekozen voor een afwaardering van 5 mln. om deze problematiek niet naar de volgende generatie door te leggen. Voor boekjaar 2026 e.v. wordt hierin een keuze gemaakt in de komende periode. Deze afwaardering van de immateriële vaste activa is prioritair boven de verdere bijstelling van het activerings- en waarderingsbeleid.

Om richting de toekomst financieel weerbaar te zijn, is het noodzakelijk om ook bestuurlijk te kijken welke beleidskeuzes en –kaders daarvoor nodig zijn. De bestuurlijke keuzes liggen onder andere op het gebied van heroverweging van de activering van interne uren en bouwrente. Als de keuze komt op afschaffing (respectievelijk 6 mln., 3 mln. gemiddeld per jaar) van activering van deze posten, leidt dit tot lagere baten en daarmee tot een verhoging van de belastingtarieven om de exploitatielasten te kunnen dekken. Om een stabiele tariefontwikkeling naar de toekomst toe te borgen en tegelijkertijd ook ruimte te hebben voor de opvang van incidentele tegenvallers in de realisatie, bijvoorbeeld vanuit klimaatverandering, wordt bovenstaande in relatie tot het kader voor de taakreserves (minimale omvang weerstandsvermogen) bekeken ter voorbereiding op de financiële kaders voor 2028 e.v. Deze keuze is daarmee aan het volgende AB.

Tarieven 2027

Bij de behandeling van de Beleidsbegroting 2027, die in het najaar 2026 ter vaststelling aan het AB wordt voorgelegd, worden de belastingtarieven voor 2027 vastgesteld.

Beslispunt 2:

Te besluiten om op basis van deze Voorjaarsnota 2027-2032 binnen de huidige financiële beleidskaders de Beleidsbegroting 2027 op te stellen.

De Voorjaarsnota wordt geconcretiseerd in een bijbehorende Meerjarenbegroting 2027-2032 ten behoeve van de Provincie en dient als basis voor de op te stellen Beleidsbegroting 2027.

3.2 Aandachtspunten & risico's

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting zijn keuzes gemaakt vanuit interne inschattingen waarbij mogelijke risico's kunnen optreden. Deze posten worden onderstaand nader toegelicht:

- **Urgentie**
De watertransitie vraagt om intensieve samenwerking met onze omgeving. Alleen samen kunnen wij onze doelen behalen; in een wereld waarin de opgaven opstapelen. Een succesvolle samenwerking vraagt om een gedeeld besef van urgentie, gezamenlijk inzet van capaciteit en middelen. In hoeverre we hier succesvol in zijn, hangt ook af van onze partners. Duidelijk is wel dat dit de komende jaren vraagt om extra inzet. Een gezamenlijke programmering, in combinatie met de juiste

stimuleringsmaatregelen en een duidelijk transitiepad met een eerlijk verhaal over het naderende kantelpunt is nodig. Maar het creëren van urgentie vraagt om tijd en laat zich niet geheel sturen.

- **Temporisering activiteiten stimuleringsmaatregelen**
Voorgesteld wordt om de stimuleringsmaatregelen in de tijd uit te smeren. Het risico bestaat dat er toch meer gebruik van wordt gemaakt dan we nu inschatten. Mocht er meer gevraagd worden, dan is het DB bereid hiervoor ruimte te zoeken in de begroting.
Voor de herwaardering van de gronden is op dit moment bekend dat voorgesteld wordt om het bestaande budget 2026 neerwaarts bij te stellen met 2 mln. en ook voor 2027 e.v. met een lager budget rekening te houden. Deze bijstelling is niet verwerkt in VJN2027 omdat de gekozen strategie toekomstbestendig is en bijdraagt aan het versneld realiseren van de watertransitie.
- **Netto-lasten correctie 4%**
In het financiële kader voor de VJN2027 is de netto-lasten correctie van 4% gehandhaafd. Intern wordt momenteel onderzocht hoe met deze correctie richting de Beleidsbegroting 2027 moet worden omgegaan. De totale omvang van deze post is in 2027 8 mln. en groeit mee met de ontwikkeling van de netto lasten.
- **Formatie en personeelsbestand**
Bij de bepaling van de formatie is rekening gehouden met de huidige formatie en de te verwachten wijzigingen vanuit wet- en regelgeving vanuit ervaringscijfers uit het verleden. Daarnaast is flexibiliteit opgenomen in de doorrekeningen vanwege de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt. Het risico bestaat dat dit onvoldoende is op het moment dat er meerdere wijzigingen vanuit wet- en regelgeving tegelijkertijd optreden.
Flexibiliteit richting de toekomst is noodzakelijk vanwege het feit dat de komende bestuursperiode de verwachte uitstroom naar verwachting groot zal zijn en rekening houdend met de complexe arbeidsmarkt.
- **MOK subsidie (MOK=Maatwerkovereenkomst, met provincie Noord-Brabant))**
In de financiële doorrekening is rekening gehouden met de continuering van de subsidie vanuit de provincie voor de inzet van fte om de versnelling van de wateropgave vorm te geven (MOK € 1,2 mln. per jaar). Op dit moment is nog geen zekerheid ontvangen over het verlengen van deze subsidie na boekjaar 2027.

Naast bovenstaande risico's biedt de VJN2027 ook *kansen*. Door gerichte keuzes te maken in hoe met bovenstaande risico's wordt omgegaan en welke bandbreedte voor het te lopen risico wordt bepaald, is er ruimte voor extra impulsen in specifieke activiteiten, afbouw van beleidsmatige keuzes.

Beslispunt 3:

De volgende onderwerpen op te nemen op de strategische agenda van het algemeen bestuur:

- Waterbeheerprogramma 6 (WBP6);
- Hoogwaterbescherming;
- Beleidsrijke wijzigingen Waterschapsverordening (Wsv); en
- Droogteaanpak.

Met de strategische agenda maakt het AB een gerichte keuze voor maximaal vijf strategische onderwerpen waarop het aan de voorkant kaders wil stellen, op proces én inhoud. In het Reglement van Orde is vastgelegd dat de strategische agenda aan het begin van iedere bestuursperiode wordt vastgesteld en jaarlijks, bij de vaststelling van de VJN, wordt herijkt. Omdat de strategische agenda een instrument van het AB zelf is, is dit onderdeel van het voorstel in afstemming met de fractievoorzitters voorbereid. Een nadere toelichting hierop staat in de brief van de watergraaf van 19 juni 2026.

4. Financiën

De opgestelde Voorjaarsnota 2027-2032 voldoet aan de gestelde financiële kaders:

- Maximale belastingstijging in 2027 van inflatie + 8%
- Afbouw van de taakreserves tot ten minste het weerstandsvermogen
- Maximale schuldenquote 350%

Het kader maximale belastingstijging inflatie + 8% wordt over de gehele bestuursperiode gezien waarbij ruimte uit voorgaande jaren in toekomstige jaren kan worden ingezet. Daarbij moet worden aangemerkt dat de feitelijke indexatie van de lasten (personeel als materieel) de afgelopen jaren hoger is uitgekomen dan de inflatie volgens de CPI. Dit komt onder andere door hogere CAO verhogingen en loongerelateerde componenten in de lasten.

De ontwikkeling van het meerjarige resultaat en de stijging van de belastingen is onderstaand weergegeven. Hieruit blijkt dat er meerjarig aan bovenstaande kaders wordt voldaan. Het is aan het nieuwe bestuur om de financiële kaders voor de bestuursperiode 2027-2032 te heroverwegen.

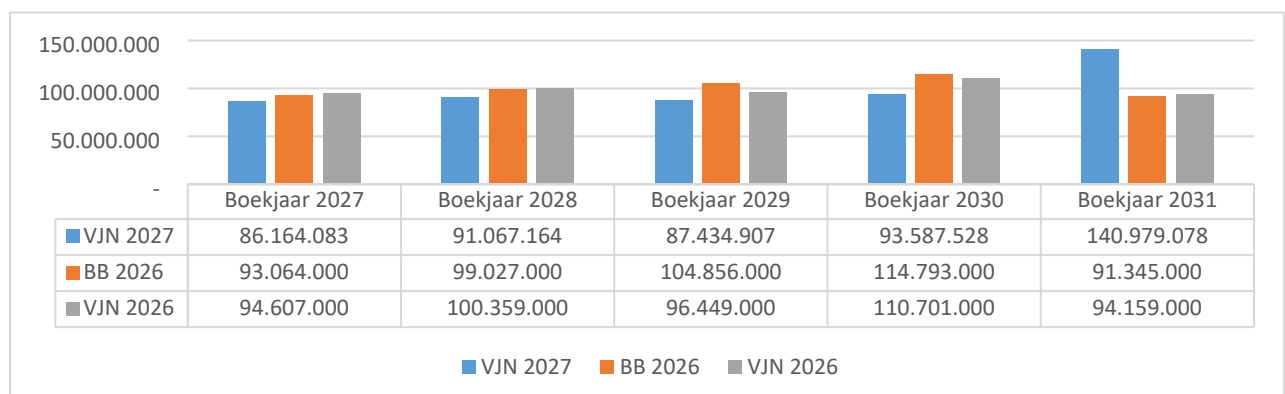
Staat van Baten en Lasten VJN2027 in € 1.000	Begroting 2026	JEV 2026-1	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031	Begroting 2032	Begroting 2033
Totaal netto-lasten	186.192	183.554	197.829	206.203	218.438	242.534	242.091	247.653	254.518
<i>Waterschapbelastingen</i>									
Waterschapsbelastingen	182.545	182.545	202.077	219.914	229.709	240.056	247.357	254.879	260.262
Kwijtschelding / oninbaar	-2.537	-2.537	-2.952	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
	180.008	180.008	199.125	216.414	226.209	236.556	243.857	251.379	256.762
<i>Overige baten</i>	765	765	765	765	765	765	765	765	765
<i>Onvoorzien</i>	834	834	993	1.040	1.091	1.200	1.259	1.285	1.315
Resultaat voor bestemming	-6.253	-3.615	1.068	9.936	7.445	-6.413	1.272	3.206	1.694
Resultaatbestemming <i>betreft rentetoevoeging aan de taakreserves</i>	-510		-300	-333	-609	-816	-643	-680	-773
Resultaat na bestemming	-6.763		768	9.603	6.836	-7.229	629	2.526	921
<i>Resultaat naar taken:</i>									
Kwantiteit (watersysteembeheer)	-3.062		-28	7.499	4.816	-2.317	1.113	1.984	-219
Kwaliteit (Zuiveringsbeheer)	-3.701		796	2.104	2.020	-4.912	-484	542	1.140
VJN 2026	-6.255		214	7.859	7.689	1.297	-3.239	-3.162	
<i>Belastingstijging</i>			10,62%	8,68%	4,53%	4,57%	3,09%	3,08%	2,14%

De ontwikkeling van de taakreserves t.o.v. het minimum is onderstaand weergegeven:

<i>in € 1 mln</i>	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031	Begroting 2032	Begroting 2033
Taakreserve watersysteembeheer	5,1	12,8	17,9	16,1	17,7	20,2	20,5
ondergrens in € mln	5,1	5,1	5,2	5,3	5,4	5,6	5,7
Taakreserve zuiveringsbeheer	7,6	9,9	12,2	7,6	7,3	8,1	9,4
ondergrens in € mln	6,1	6,4	6,5	6,8	6,9	7,1	7,3

Meerjarige investeringen

De meerjarige investeringen zijn onderstaande weergegeven. De belangrijkste ontwikkelingen in de investeringsopgave zijn de toename in de Howabo (100 mln.), Schoon- en emissieloos bouwen (11,5 mln.) en het herstelprogramma keringen (15 mln.)

5. Uitvoering en evaluatie

5.1 Bestuurlijke vervolgstappen

Op 10 juni 2026 wordt de Voorjaarsnota beeldvormend besproken in een commissievergadering. Op 24 juni 2026 is de gecombineerde oordeelsvormende commissievergadering over de Voorjaarsnota. Besluitvorming in het AB over de Voorjaarsnota is op 8 juli 2026.

De Voorjaarsnota wordt geconcretiseerd in de Beleidsbegroting 2027 die in het najaar aan het AB wordt voorgelegd.

5.2 Externe communicatie

Na vaststelling van de Voorjaarsnota wordt een bericht geplaatst op de website.

5.3 Bestuurlijke evaluatie:

Via de Beleidsbegroting 2027 en de buraps 2027.

Hoogachtend,
het dagelijks bestuur,

E. de Ridder
Watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Bijlagen:

- Voorjaarsnota 2027-2032 op hoofdlijnen
- Voorjaarsnota 2027-2032

Besluit

Voorjaarsnota 2027-2032

Het algemeen bestuur besluit conform voorstel.

1. In te stemmen met de voorliggende Voorjaarsnota 2027-2032 en continuering koers transformatie en de bijbehorende Meerjarenbegroting 2027-2032;
2. Te besluiten om op basis van deze Voorjaarsnota 2027-2032 binnen de huidige financiële beleidskaders de Beleidsbegroting 2027 op te stellen.
3. De volgende onderwerpen op te nemen op de strategische agenda van het algemeen bestuur:
 - Waterbeheerprogramma 6 (WBP6);
 - Hoogwaterbescherming;
 - Beleidsrijke wijzigingen Waterschapsverordening (Wsv); en
 - Droogteaanpak.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 8 juli 2026.

het algemeen bestuur,

E. de Ridder
Watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris